

ת"פ 39908/11/20 - מדינת ישראל נגד נחמן דדשאיב

בית משפט השלום בבאר שבע
תפ"ק 39908-11-20 ישראל נ' דדשאיב

בפני כב' השופט הבכיר אור אדם
המאשימה: מדינת ישראל
נגד ע"י ב"כ עו"ד אביטל זגורי גיל לשכת תביעות נגב
הנאשם: נחמן דדשאיב
ע"י ב"כ עו"ד רעות אוליאל במינוי בסניגוריה הציבורית

פסק דין

1. הנאשם הורשע ע"פ הודאתו בכתב אישום מתוקן במסגרת הסדר טיעון בשלוש עבירות של הונאה בכרטיס חיוב ובשתי עבירות של נסיון להונאה בכרטיס חיוב בניגוד לסעיפים 17 רישה לחוק כרטיסי חיוב תשמ"ו 1986 כאשר בחלק מהמקרים מדובר בשילוב עם סעיף 25 לחוק העונשין תשל"ז 1977. כעולה מכתב האישום המתוקן, נצרבו כרטיסים נטענים של דואר ישראל והנאשם עשה בהם שימוש בחמש הזדמנויות שונות, האחת ביום 4.4.18 והאחרות ביום 12.4.18 כאשר בשלוש מהן הקניה צלחה בסכומים של אלפי שקלים ובשתי הזדמנויות העסקה נדחתה.
2. הנאשם צירף את ת"פ 56428-11-19 במסגרתו הורשע הנאשם בעבירות של סירוב לבדיקת שכרות, נהיגה ללא רשיון, הפרעה לשוטר והחזקת סמים, בניגוד לסעיפים 62 (3) ו-10 (א) לפקודת התעבורה תשכ"א 1961, 275 לחוק העונשין תשל"ז 1977 ו-7 (א) (ג) רישה לפקודת הסמים המסוכנים תשל"ג 1973. כעולה מכתב האישום המתוקן, ביום 14.2.19 נהג הנאשם ברכב ללא רשיון ליד צומת מבוא מודיעין, כשנעצר מסר את רשיון הנהיגה של אדם אחר, החזיק ברכב ביחד עם אחר סם מסוכן מסוג קנבוס במשקל 67.5 גר' נטו וסירב למסור בדיקת שתן לבדיקת שכרות.
3. הנאשם, נטול עבר פלילי, שולב בבית המשפט הקהילתי ביום 30.12.20 וצלח בהצלחה את ההליך הטיפולי.
4. תסקיר שירות המבחן מפרט את התקדמותו של הנאשם בהליך הטיפולי. הנאשם הגיע בעקביות לפגישות הפרטניות. בתחילה התקשה להיפתח, אולם בהמשך החל לשתף בקשייו ולהעזר בגורמי הטיפול. הנאשם סיים הליך גמילה בבית חוסן עוד לפני שילובו בבית המשפט הקהילתי. הוא הגיע לבדיקות שתן שנמצאו כולן נקיות משרידי סם. הנאשם נמצא בטיפול קבוצתי בתחום עבירות המרמה כבר שנה תמימה, משתף בעולמו הפנימי ובוחן את דפוסי ההתנהגות שלו. הנאשם שולב בלימודים ב"אוניברסיטה לעם" במסלול של מינהל עסקים וסיים בהצלחה. הנאשם עובד כבר תקופה ממושכת כמנהל מכירות בתנובה, מביע סיפוק ומקווה להתקדם בעבודה. הנאשם ביצע שעות השבה לקהילה בהרצאה על התהליך שעבר למשתתפים חדשים בבית המשפט הקהילתי, הוא ראה בשיתוף סיפורו האישי והרקע ההתמכרותי שלו, השראה עבור משתתפים אחרים והדבר היווה צעד משמעותי עבורו. הנאשם לוקח אחריות על העבירות שביצע, אשר בוצעו על רקע התמכרות, הוא מביע חרטה ועבר שינוי משמעותי של הדפוסי המכשילים שהיו מנת חלקו בעבר. שירות המבחן התרשם כי הנאשם עבר

הליך טיפולי מעמיק ומשמעותי. כיום הוא מגלה מודעות גדולה יותר לבעיות שהובילו אותו לביצוע העבירות. הוא הפגין מוטיבציה לשינוי, רצינות נחישות ואחריות, באופן שהפחית משמעותית את הסיכון להישנות התנהלות עוברת חוק. שירות המבחן המליץ על צו מבחן לשנה, במסגרתו ימשיך את השתתפותו בטיפול הקבוצתי, לצד ביצוע 80 שעות של"צ. עוד המליץ שירות המבחן לבטל את הרשעתו כדי שלא לפגוע באפשרויות תעסוקה בעתיד.

5. תסקיר משלים מיום 17.8.22 הדגיש את חשיבותו של רשיון הנהיגה עבור הנאשם, בהיותו מפרנס יחיד ועובד בתנובה, כאשר הרשיון נדרש לפרנסתו. לנוכח מאמצי השיקום והליך השינוי המשמעותי, המליץ שירות המבחן בנסיבות אלה על פסילה על תנאי.

6. למרות שאין מחלקת כי מדובר בסיום מוצלח של ההליך, הצדדים היו חלוקים בשתי סוגיות: **ראשית, סוגיית ההרשעה** - אם יש מקום לבטל את הרשעתו של הנאשם לפי סעיף 192א' לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב] תשמ"ב 1982 ולגזור את דינו ללא הרשעה. **שנית, סוגיית הפסילה** - בשאלה אם יש מקום לחרוג מפסילת המינימום בגין הרשעה בנהיגה בשכרות בהתאם לסעיף 39א' לפקודת התעבורה [נוסח חדש].

7. העובד הסוציאלי רוני קלדרון העיד לטובת הנאשם, לדבריו הנאשם עבר את השלבים וההליך בצורה מדהימה. הוא מוזמן להרצאות בפני אנשי מקצוע ומטופלים ועושה זאת ברצון טוב. הנאשם הציע לאחרונה נישואים לבת זוגו. קלדרון הסביר כי הגזע החזק שמחזיק את העץ של שיקום, הוא תעסוקה. הנאשם עובד בקו תנובה שמצריך תנועה בין סוכנים, וחיוני שהוא יוכל להמשיך בכך לאורך זמן. הנאשם יכול לבנות קריירה טובה ולהמשיך את חייו בצורה נאותה, אם בית המשפט ילך לקראתו בגזירת הדין.

8. הוגש גם אישור מתנובה לפיו הנאשם נדרש לנהיגה במסגרת עבודתו.

9. התובעת הדגישה את ההליך המדהים שעבר הנאשם, והדגישה כי למרות עמידתה על הרשעה ופסילה, אין בכך כדי לגרוע מההתפעלות מהשינוי שהנאשם עבר. התובעת ציינה את חומרת העבירות שעבר הנאשם בכל אחד מהתיקים, חומרה שאיננה מאפשרת להימנע מהרשעה, כאשר מדובר בעבירות חמורות משני סוגים שונים ואין כל ראייה על פגיעה קונקרטיה המצדיקה הימנעות מהרשעה. אשר לפסילה הדגישה התובעת כי מדובר בעבירה שיש בה סיכון של ממש והיא מחייבת פסילה.

10. הסניגורית טענה כי הליך השיקום שעבר הנאשם במסגרת בית המשפט הקהילתי, הליך אותו סיים בהצלחה, מחייב להגמיש את הכללים הנוקשים, לבטל את ההרשעה ולהימנע מפסילת רשיון נהיגה, כדי לאפשר לנאשם לשקם את חייו. היא הציגה פסיקה לגבי נסיבות מיוחדות בהן ניתן לחרוג מהכללים הנוקשים הן בסוגיית ההרשעה והם בסוגיית הפסילה.

11. קצינת המבחן חזרה על האמור בתסקיר וביקשה להדגיש כי מדובר בשיתוף פעולה משמעותי ובשיקום אמיתי, שמצדיק לטענת שירות המבחן הימנעות מהרשעה ומפסילת רשיון נהיגה.

12. הנאשם עצמו ציין כי הוא מתבייש בעבירות שביצע ומתרגש מסיום ההליך הארוך בבית המשפט הקהילתי. הוא תיאר כיצד הוא פוגש היום צעירים שמזכירים את עצמו ומסביר להם מה הם מפסידים. הנאשם תיאר כי מאז שנכנס להליך, נלחם על מנת להשתקם, וביקש להודות לכל הצוות. הנאשם הדגיש כמה מפחיד אותו לקבל פסילה שתפגע בעבודתו החשובה בתנובה.

סוגיית ההרשעה

13. סעיף 192א' לחוק סדר הדין הפלילי קובע כי אם הרשיע בית המשפט את הנאשם, ולפני מתן גזר הדין ראה שיש מקום לתת לגביו צו מבחן או צו של"צ או התחייבות בלא הרשעה, רשאי הוא לבטל את ההרשעה ולצוות כאמור. הסעיף איננו קובע באלו נסיבות ניתן לעשות כן ולבטל את ההרשעה.
14. דא עקא, ההלכה הפסוקה קבעה, כי על דרך הכלל יש להרשיע נאשמים שנמצא כי ביצעו עבירות. הימנעות מהרשעה תתאפשר רק בהתקיים שני תנאים מצטברים: הראשון, כי טיב העבירה מאפשר להימנע מהרשעה בלי לפגוע באינטרס הציבורי, והשני, כי נמצא כי ההרשעה תפגע פגיעה משמעותית וקונקרטית בשיקומו של הנאשם (ע"פ 2083/96 **תמר כתב נ' מדינת ישראל**, פ"ד נב (3) 337, 342-341 (1997)).
15. מאז ניתנה הלכת תמר כתב, נמצא כי ישנה פסיקה מגוונת בעניין הימנעות מהרשעה. נראה כי לנוכח השונות הרבה בפסיקה, ראוי לקבוע קווים מנחים ברורים יותר לעניין של העדר הרשעה. במאמר של הח"מ שפורסם בשנת 2012, הודגש כי לנוכח השונות הרבה בפסיקה, הגיעה העת שהמחוקק ייתן דעתו לעניין, ויתווה קווים מנחים ברורים יותר לעניין של העדר הרשעה. הוצע כי ייקבע כי בעבירות קלות ניתן להימנע מהרשעה בייתר גמישות. עוד הוצע להחליף את הקריטריון של פגיעה ממשית וקונקרטית בשיקום, שהוא קריטריון בלתי שוויוני, שרירותי לעיתים וקשה להערכה (אור אדם, "האות אשר לקין - הערות על הימנעות מהרשעה", **עורך הדין**, גליון ינואר 2012, ע' 83).
16. במשך השנים מאז ניתנה הלכת תמר כתב, לא מצא המחוקק לתת דעתו לסוגיה כמוצע, אולם ההלכה הפסוקה הגמישה את אבני הבוחן בקבעה, כי שני השיקולים הללו לא נבדקים בנפרד זה מזה: ככל שמדובר בעבירה קלה יותר, כך די יהיה גם בפגיעה היפותטית ואפשרית בשיקום, וככל שמדובר בעבירה חמורה יותר, כך תידרש יותר קונקרטיות בפגיעה העתידית, עד שבעבירות מסוימות לא תתאפשר הימנעות מהרשעה, תהא הפגיעה שתהא. עם זאת, ולמרות הביקורת על הלכת כתב, ההלכה על שני תנאיה בעינה עומדת, וגם היום, הימנעות מהרשעה היא חריג המחייב קיומם של שני התנאים בצוותא, ברמה זו או אחרת.
17. אשר לעבירות בהן הורשע הנאשם, בית המשפט העליון קבע כי יש להותיר על כנה הרשעת נאשם שעשה שימוש בכרטיס אשראי של אדם אחר באופן חד פעמי, הגם שמדובר היה בסטודנט למשפטים כך שהיתה צפויה פגיעה קונקרטית (רע"פ 5409/01 **עימאד סעדי נ' מדינת ישראל** (11.10.2001)). בית המשפט המחוזי בירושלים קבע כי אין מקום להימנעות מהרשעה בעבירות מעין אלה. הוא הדגיש, כי הונאה בכרטיסי חיוב פוגעת הן בחברות האשראי והן בבעלי כרטיסי החיוב, כאשר נעשתה פגיעה קשה בקניינים הפרטיים. כמו כן, ההונאה גורמת לנזקים רחבים במסחר התקין ובאמון הציבור והמגזר העסקי באמצעי תשלום זה, ויש להוסיף אותה, בין היתר, בדרך של הרשעה בפלילים. יתרה מכך, לשם ביטול הרשעה אין די בחשש כללי וערטילאי לפגיעה בעתידו של נאשם, אלא יש להוכיח פגיעה ממשית וקונקרטית שעלולה להיגרם לו בגין הרשעתו (עפ"ג (מח' י-ם) 13851-05-20 **מדינת ישראל נ' מוחמד אבו רמילה** (22.06.2021), פסקה 6 לפסה"ד ; ר' גם עפ"ג (מח' י-ם) 30924-02-19 **רחל לוי נ' מדינת ישראל** (05.11.2019) ; עפ"ג (מח' י-ם) 56116-06-14 **מחמוד קשקוש נ' מדינת ישראל** (13.11.2014) ; ע"פ (מח' י-ם) 7340/03 **מזרחי רויטל נ' מדינת ישראל** (24.09.2003)).
18. מנגד ישנן אמנם פסיקות של בתי משפט השלום שקבעו הימנעות מהרשעה גם בעבירות הונאה דומות בכרטיסי אשראי (ת"פ (של' ת"א) **מדינת ישראל נ' שלומי וולר** (13.9.2016) ; ת"פ (של' נתניה) **מדינת ישראל נ' נטעלי יחיאל** (11.5.2021)), אולם ללא ספק מדובר ביוצא מן הכלל המעיד על הכלל שהוא הרשעה בעבירות אלה.

19. אכן, בהתאם להלכה הפסוקה הנאשם איננו עומד באף אחד משני הקריטריונים להעדר הרשעה: אשר לטיב העבירה - מדובר בעבירות הונאה מתוככמות, במספר הזדמנויות, להן צורך תיק נוסף חמור של נהיגה ללא רשיון ונהיגה בשכרות, עבירות שיש בהן סיכון של ממש. אשר לנזק קונקרטי - הנאשם לא הביא כל ראיה לנזק משמעותי שהרשעה עלולה לגרום לו. שירות המבחן רק מציין אפשרות לפגיעה תעסוקתית כלשהיא בעתיד.
20. הסניגורית המכירה היטב את הפסיקה, לא התעלמה מהבעייתיות שבהימנעות מהרשעה, אלא שלטענתה, כאשר מדובר בסיום כה מוצלח של הליך משמעותי בבית המשפט הקהילתי, לנאשם צעיר בשנים ללא עבר פלילי, שעבר הלכה למעשה מהפך של ממש מהאדם שהיה בעת ביצוע העבירות - ניתן להגמיש את אבני הבוחן שנקבעו בפסיקה.
21. הסניגורית הפנתה לשורה של פסקי דין מן העת האחרונה, בהם חרגו בתי המשפט מהכללים הנוקשים של הלכת תמר כתב, כאשר מדובר היה בנאשמים צעירים שכל עתידם לפניהם.
22. כך למשל, כשהיה מדובר בעבירה של סיוע לאחר מעשה (השלכת סכין והסעת עבריו), צוין כי העבירה נעברה בפרק זמן קצר ביותר, כשהנאשם חש חרדה מהעבריון העיקרי, שהשפיעה על התנהגותו. בנסיבות חריגות אלה, נפסק שאין מקום לעמוד על הרשעת המערער, לנוכח שיקולי השיקום, לפיהם עשויה להיות השפעה שלילית להרשעת המערער על עתידו המקצועי ועל סיכויי להיקלט בעבודה במגזר הציבורי (רע"פ 8215/16 **אברהם יצחק נ' מדינת ישראל** (29.03.2017)). במקרה אחר בוטלה הרשעתו של אדם בגין סיוע לסרסרות לזנות, לנוכח היותו נהג אמבולנס (ע"פ 5446/15 **אשר חנימוב נ' מדינת ישראל** (03.03.2016)). עוד הפנתה הסניגוריה למקרה בו בוטלה הרשעה של אדם נורמטיבי בעבירה של מסירת הודעה כוזבת על גניבת רכב למטרות הונאה ביטוחית. למרות חומרת העבירה, ציין בית המשפט המחוזי כי גם אם אין נזק קונקרטי מוכח, יש לעודד אפשרויות חרטה במהלך מעשה עבריוני. התנדבות ושירות בקהילה, צריכים לעמוד לזכותו של הנאשם כאשר מדובר באירוע חד פעמי שאינו מאפיין את אורח חייו, זאת מבלי להקל ראש מחומרת העבירה עצמה (עפ"ג (מח' ב"ש) 27326-12-21 **יצחק קיזר נ' מדינת ישראל** (09.03.2022)).
23. עוד צרפה הסניגורית פסק דין מבית המשפט הקהילתי, במסגרתו התקבלה המלצה להימנע מהרשעה: בסיום מוצלח של הליך של נאשמת שהורשעה בעבירות של זיוף, גניבה ממעביד והונאה בכרטיסי חיוב, מצאה כב' השופטת הבכירה אשקלוני להימנע מהרשעה, גם בהעדר פגיעה קונקרטית (תפ"ק (קהילתי ת"א) 52774-08-19 **מדינת ישראל נ' מיה ויסמן** (22.3.2021)).
24. יצוין כי גם בית המשפט הקהילתי בנצרת, מצא לנכון באופן חריג לבטל הרשעה בעבירות חמורות, של אם שתקפה את בתה הקטינה בת השמונה ואת בן זוגה, עבירות שבדרך כלל אינן הולמות הימנעות מהרשעה. שם אמנם מדובר היה במורה שעיסוקה היה נפגע מהרשעה, אולם בית המשפט התייחס גם לייחודיות שבהליך הקהילתי: בית המשפט הדגיש כי מודל זה פותח מתוך הבנה שקיימים מקרים בהם ניתן וראוי לסייע לנאשמים להשתקם בצל סמכות בית המשפט. עקרונות העבודה כוללים דיונים תכופים, עבודה שיתופית לרבות עם גורמי חוץ, תוכנית טיפולית מותאמת אישית, עבודה המבוססת על ידע ומידע מקצועי מכלל התחומים ושיתוף התושבים והקהילה, כשתכלית בית המשפט הקהילתי היא מניעת רצידיזם תוך השקעת כלל המאמצים הנדרשים תוך חשיבה יצירתית "מחוץ לקופסא". בנסיבות אלה, נפסק כי בלי להתעלם אף לא לרגע מחומרת העבירות המיוחסות לנאשמת, כאשר תפקודה נבחן לאורך ציר זמן משמעותי בזווית רחבה - הרי שלנוכח העבר הנקי וטיבו של השיקום - ניתן להימנע מהרשעה (תפ"ק (קהילתי נצרת) 53845-12-17 **מדינת ישראל נ' פלונית** (27.05.2020)).

25. יש ממש בטענת המאשימה כי הנאשם איננו עומד בדרישות הלכת כתב "לפי הספר". מדובר בעבירות הונאה בכרטיסי חיוב שנעשו בתחכום ותכנון במספר הזדמנויות, וכן בעבירה של נהיגה ללא רשיון ובשכרות, עבירה שיש בה סיכון ממשי לשלום עוברי הדרך. קשה לומר כי בעבירות מעין אלה ניתן להימנע מהרשעה בלי לפגוע באינטרס הציבורי. גם התנאי השני הוא בעייתי, שכן לא הוכחה פגיעה קונקרטית השיקומו של הנאשם. עם זאת, כאשר מדובר בבחור צעיר שכל עתידו לפניו, נראה כי יש מקום להגמיש תנאי זה, שכן בקבלה עתידית לעבודה, הרשעה פלילית בהחלט עשויה לפגוע בו.

26. השאלה אם ניתן למרות חומרת העבירות להורות על ביטול ההרשעה איננה שאלה פשוטה, שכן כאמור לעיל, מדובר בשורה של עבירות. עם זאת, עבירות ההונאה נעברו במועדים סמוכים, כאשר היה הנאשם צעיר בן 22 השרוי עמוק בעולם העברייני. הנאשם עבר הליך שיקום משמעותי, שאף התובעת כינתה אותו "מהפך". היום הוא איננו אותו אדם שביצע את העבירות לפני ארבע שנים.

27. הפסיקה קבעה כמתואר לעיל, כי עניין ההרשעה נבחן במעין "וקטור כוחות" בין חומרת העבירה לפגיעה בשיקום: ככל שמדובר בעבירה חמורה יותר, תידרש פגיעה קונקרטית יותר בשיקום כדי להימנע מהרשעה, עד שבעבירות מסוימות לא ניתן כלל להימנע מהרשעה.

28. לטעמי, לוקטור הכוחות הזה יש להוסיף כוח נוסף, והוא מידת השיקום ואופיו: כאשר מדובר בשינוי כה מהותי כפי שעבר הנאשם, וכאשר מדובר בנאשם צעיר שכל עתידו לפניו, והרשעה עלולה לפגוע בתעסוקתו בעתיד, וכאשר העבירות הן גבוליות מבחינת האפשרות להימנע מהרשעה בלי לפגוע באינטרס הציבורי - הרי שחרף הפסיקה המחמירה בעניין ביטול הרשעה, ניתן להימנע מהרשעה, תוך הדגשה כי מדובר במקרה חריג יוצא דופן, שנקבע אך ורק לנוכח הנסיבות הייחודיות של ההליך המדהים שעבר הנאשם במסגרת בית משפט קהילתי.

29. יודגש כי אין בכך פריצת גדר של ההלכות המושרשות והראויות בעניין הימנעות מהרשעה. ממילא מירב הנאשמים המשתלבים בבית המשפט הקהילתי הם בעלי עבר פלילי ומאסרים על תנאי, כך שהימנעות מהרשעה איננה רלוונטית לגביהם. הפסיקה המושרשת לגבי ביטול הרשעה עומדת בעינה. החרیגה מאמות המידה שנקבעו לעניין הימנעות מהרשעה, תיעשה אך ורק כאשר מדובר בצעיר שכל עתידו לפניו, ללא עבר פלילי, כאשר טיב העבירה הוא גבולי באשר לאפשרות לעשות שימוש בכלי של הימנעות מהרשעה, ורק כאשר מדובר במי שעבר בהצלחה מלאה הליך שיקומי משמעותי ויוצא דופן בבית המשפט הקהילתי, עד כדי כך שניתן לומר כי מדובר באדם אחר מן האדם שביצע את העבירות.

30. **לנוכח כל האמור לעיל, אני מורה על ביטול הרשעתו של הנאשם, וקובע כי הוא ביצע את העבירות המיוחסות לו בשני כתבי האישום, מבלי שיורשע בדיון.**

31. תחת זאת, כפי שהציעה הסניגורית יורחבו שעות עבודת השל"צ.

סוגיית הפסילה

32. סעיף 39א' לפקודת התעבורה קובע כי אם הורשע אדם על עבירה של נהיגה בשכרות, שומה לגזור עליו בנוסף לכל עונש אחר, פסילה מקבל או מהחזיק רשיון נהיגה לתקופה שלא תפחת משנתיים, אולם: **"רשאי בית המשפט, בנסיבות מיוחדות שיפרש בפסק הדין, להורות על פסילה לתקופה קצרה יותר"**. המדינה עתרה אפוא לגזור על הנאשם עונש פסילה של שנתיים, וההגנה ביקשה להימנע מפסילה בפועל, ולחלופין לגזור פסילה לתקופה של ימים ספורים, כדי שלא לפגוע בתעסוקתו של הנאשם.

33. בית המשפט העליון קבע כי רק בנסיבות חריגות למדי ניתן לחרוג מעונש הפסילה המינימאלי. נקבע כי נסיבות מיוחדות אין משמען חיים נורמטיביים גרידא, דבר שמצופה מכל אדם, אלא מעבר לכך. בכל האהדה לאדם ללא עבר פלילי המשרת בצבא, האהדה הגדולה יותר היא לציבור באי הכביש, נהגים והולכי רגל, שלא יפגעו חלילה מנהיגותו של מי שאדי האלכוהול בגופו, ושיקול דעתו עלול להיות פגום, ופסילת המינימום תחול. בית המשפט ציין כי ניתן להעלות על הדעת נסיבות מיוחדות, שהמחוקק התיר בהן הקלה, למשל במקרה של נהג ותיק ללא הרשעות, שרמת השכרות שנמצאה בו היתה נמוכה וחרגה במעט מרמת האלכוהול המותרת, ובהתקיים צורך הומניטרי דוחק להסעת בן משפחה חולה. הצטברות מעין זו למשל, עשויה לגבש "נסיבות מיוחדות" (רע"פ 6443/12 **שאול לידיסקי נ' מדינת ישראל** (09.09.2012)). עוד צוין כי אמנם המחוקק הותיר לביהמ"ש אפשרות להורות על פסילה לתקופה קצרה יותר מפסילת המינימום, אלא שעסקין בחריג ובסמכות שנכון להפעילה על דרך הצמצום ובקיומם של טעמים כבדי משקל. נסיבות של קיום אורח חיים נורמטיבי והיעדר עבר פלילי; מצב כלכלי קשה; הודאה בביצוע העבירה; וריכוז אלכוהול נמוך במידה קרובה לכמות המינימום - אינן מהוות "נסיבות מיוחדות" המצדיקות סטייה מעונש הפסילה המינימאלי (עפ"ת (מח' חי') 38509-10-19 **מדינת ישראל נ' בדראן בשיר** (05.11.2019) ; עפ"ת (מח' י-ם) 54017-03-11 **מדינת ישראל נ' יקיר גוריבסקי** (30.05.2011)). עם זאת, באחד המקרים, בנסיבות מקלות של ביצוע העבירה, רק עקב סירוב לבדיקה כמו בעניינו, צומצמה הפסילה בפועל לשלושה חודשים בלבד (עפ"ת (מח' מרכז) 37606-11-10 **גל גולדשטיין נ' מדינת ישראל** (23.01.2011)). במקרה אחר של כמות קטנה של אלכוהול ועבר נקי, צומצמה הפסילה ל- 15 חודשים (עפ"ת (מח' חי') 12363-04-22 **רן ברלב נ' מדינת ישראל** (02.06.2022)).

דין והכרעה - סוגיית הפסילה

34. אין חולקין כי מדובר בעבירה חמורה, ולא בכדי קצב המחוקק עונש מינימאלי של פסילה בת שנתיים. נהיגה בשכרות עלולה לסכן באופן ממשי את עוברי הדרך, קל וחומר כאשר מדובר במי שלא היה בידו רשיון נהיגה בר תוקף באותה עת. עם זאת, הנאשם עבר הליך שיקומי משמעותי ביותר, במסגרתו הוא שומר על תעסוקה קבועה, בה הוא נדרש לרשיון נהיגה. הדין מאפשר לחרוג מפסילת המינימום, ונסיבותיו האישיות של הנאשם, והשיקום הייחודי שעבר כמפורט בתסקיר, הן בהחלט שיקול כבד משקל לחרוג מהפסילה המתחייבת מהדין.

35. ראינו לעיל בעניין עפ"ת (מח' מרכז) 37606-11-10, כי כאשר מדובר היה בנהיגה בשכרות רק על רקע סירוב לבדיקה, וכאשר נסיבותיו האישיות של הנאשם היו ייחודיות, הקל בית המשפט המחוזי בפסילה וצמצם אותה לשלושה חודשים בלבד.

36. בנסיבות אלה, נראה כי גם בעניינו יש לצמצם את הפסילה באופן דומה, וכן להגביל אותה כך שלא תחול על רכב העבודה של הנאשם, שלו הוא זקוק לצורך פרנסתו, בשעות העבודה ואשר פסילת נהיגה ברכב זה עלולה לפגוע באופן חמור בהליך השיקום. סיווג פסילה כזו הוא אפשרי בנסיבות חריגות (רע"פ 1951/13 **חאלד הייב נ' מדינת ישראל** (14.03.2013) ; רע"פ 5071/13 **שמשון סוויסה נ' מדינת ישראל** (16.07.2013)), ובעניינו, הליך שיקום כה מוצלח שייפגע אנושות מפסילה מוחלטת הוא נסיבה מיוחדת המצדיקה קיצור הפסילה וסיווגה.

גזירת הדין

37. כאמור לעיל, אין מדובר בעבירות שניתן להקל בהן ראש: חמש עבירות המרמה בתיק המקורי מלמדות על תכנון ותחכום ופגיעה באזרחים נקיי כפיים. עבירות התעבירה והסמים בתיק המצורף, מלמדות על העדר עכבות והתנהלות חסרת רסן. אלמלא ההליך הטיפולי המשמעותי, ודאי שבמסגרת מתחם העונש ההולם ראוי היה להרשיעו ולהטיל

עליו מאסר בפועל לכמה חודשים לפחות. עם זאת, בנסיבות העניין ניתן לחרוג רמת הענישה הנהוגה משיקולי שיקום.

38. אשר על כן, אני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

א. ארבעה חודשי פסילה מלקבל או להחזיק רשיון נהיגה בפועל החל מהיום, אולם הפסילה תסווג ולא תחול על רכב יונדאי איווניק מ"ר 518-08-501, בימים א' עד ה' בין השעות 8:00 בבוקר ועד 22:00 בערב, ואך ורק בנסיעות המבוצעות לצרכי עבודתו של הנאשם בתנובה.

ב. ארבעה חודשים פסילה על תנאי לתקופה של שנתיים מהיום שלא יעבור על העבירות המנויות בסעיף 36 (ג) לפקודת התעבורה (נוסח חדש).

ג. פיצוי למתלוננים באישומים השני החמישי והשישי בתיק התפ"ק, בסך 3,000 ₪ בחלקים שווים. 2,000 ₪ יועברו מן ההפקדה בתיק, והיתרה תשולם עד ליום 13.11.22. המאשימה תמסור בתוך 30 יום פרטי המתלוננים. את יתרת הפיצוי ניתן לשלם באמצעות המרכז לגביית קנסות בכרטיס אשראי באתר המקוון של רשות האכיפה והגביה, במוקד שירות טלפוני *35592 או בטלפון 073-2055000, או במזומן בכל סניף של בנק הדואר בהצגת ת.ז.

ד. צו מבחן לתקופה של שנה מהיום.

ה. 180 שעות של"צ אשר ירוצו בבית סקנדינביה ובית אבות שבדיה מרכז יום לקשיש בהתאם להמלצת שירות המבחן.

39. הנאשם מוזהר כי אם יפר את צו המבחן או את צו השל"צ יהיה בית המשפט רשאי לבטל את הצו ולהטיל עליו עונשים נוספים.

40. המוצגים יוחזרו לבעליהם או יושמדו לפי שיקול דעת המשטרה.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בתוך 45 ימים.

ניתן היום, כ"ו אלול תשפ"ב, 22 ספטמבר 2022 במעמד הצדדים.